

TNO

contact

personeelsorgaan

november '57 no. 3 jaargang 2

The logo for TNO contact features the letters 'TNO' in a large, bold, white, outlined font. To the right of 'TNO', the word 'contact' is written in a smaller, white, lowercase, italicized serif font. The entire logo is set against a black background.

TNO *contact*

Personeelsorgaan van de Nederlandse Organisatie voor
Toegepast-Natuurwetenschappelijk Onderzoek T.N.O.

Redactieadres: Koningskade 12, (Postbus 297) Den Haag; Tel. 776090

Verschijnt maandelijks

Redactie en vormgeving: G. F. A. Driessen

Redactionele medewerkers: Mej. C. M. van Turnhout, Drs. J. Isings. Cl. van Reenen

Puzzelredacteur: A. A. Steiner

Omslagontwerp: Mevr. G. Hoogcarspel-Benschop (V.I.)

De kopij kwam o.a. van: Th. G. van Alphen, B. Helderma, Ir. J. Leeuwerik, E. Mulkens,
M. Nieuwhof, W. E. van Rij, J. van der Ven

Druk: Semper Avanti N.V., Den Haag

UIT DE INHOUD

Bedrijfsbeveiliging	35
Kleurwedstrijd	36
Parel van Zuid-Holland	37
Aanval op de Mont Blanc	38
Per scooter naar de Griekse tempels	40
Borstplaat	42
TNO-Bridge-Drive	45
Roddel	46
Varia	47
Puzzelhoekje	48

Bij het omslag:

In dit nummer vervolgt Ir. J. Leeuwerik zijn boeiend reisverhaal. Een van de vele foto's die hij ons beschikbaar stelde laat de Acropolis met het Parthenon, de Propylaea en de Nike-tempel zien.

Kopij dient uiterlijk voor de 15de van iedere maand in het bezit van de redactie te zijn

BEDRIJFSBEVEILIGING

Zoals werd aangekondigd in ons augustusnummer, starten wij in deze editie met een serie artikelen over bedrijfsbeveiliging. Wij weten het; niet alle veiligheidsmaatregelen zijn even populair. Maar naast het toepassen van beschuttingsmiddelen is er nog een andere factor in het spel. Wij moeten komen tot het minder vlot aanvaarden van onnodige risico's; wij moeten proberen 'veilig te denken'.

Dat het nodig is, bij *alles* wat men doet aandacht te besteden aan veiligheid, zal eenieder duidelijk zijn. Hieruit zou zonder meer moeten volgen, dat de medewerkers van TNO er diep van doordrongen zouden zijn, dat het werken in laboratoria en proeffabrieken op het punt veiligheid zeer bijzondere aandacht verdient. Het laatste is echter niet helemaal het geval en dit is een van de redenen, dat wij in een aantal artikelen zullen trachten uiteen te zetten, hoe de veiligheid bij ons werk het best kan worden gediend. Het verkondigen van waarheden als koeien is hierbij onontkoombaar, doch er zullen zeker ook punten worden aangeroerd, waaraan velen door onachtzaamheid of onnadenkendheid te snel voorbijgaan of die geheel en al aan hun aandacht ontsnappen.

Waar het in een werkgemeenschap op aankomt is, naast aanvaarding van verantwoordelijkheid, een juiste *samenwerking* van alle leden van het personeel, waarbij *hulpvaardigheid* een deugd is die iedere medewerker in hoge mate behoort te bezitten. Hoe dikwijls komt het niet voor, dat een laborant gaarne een derde hand ter beschikking zou willen hebben. Moeder Natuur heeft het nu eenmaal zo gemaakt, dat wij in onze uitrusting wat hoger staan dan de aapachtigen en daardoor onze voeten niet zo gemakkelijk als handen kunnen gebruiken. Het behoort daarom vanzelf te spreken, dat de menselijke derde hand zelfs ongevraagd ter beschikking wordt gesteld door buurvrouw of buurman.

In deze zin moet ook het nemen van veiligheidsmaatregelen en het geven van veiligheidsvoorschriften begrepen worden. Deze maatregelen en reglementen hebben primair tot doel, hulp te bieden aan alle medewerkers, en hen te beschermen, secundair het beschermen

tegen beschadiging en vernieling van inrichtingen, apparaten en machines. Maar al te dikwijls wordt helaas het voorschrijven van veiligheidsregels gezien als bemoeizucht of iets dergelijks van de leiding of van hen, die door de leiding met de veiligheid zijn belast, en voelt de laborant zich te veel 'bemoederd' of zogenaamd door de regels belemmerd.

Alle veiligheidsreglementen bevatten hier en daar wel iets 'extreems', vooral omdat laboratoria en proefwerkplaatsen nogal eens om voor de hand liggende redenen niet geheel en al voldoen aan de eisen, die aan deze ruimten moeten worden gesteld; dit geldt te meer, daar ons speurwerk vooral de laatste tien jaar snel breder en dieper is geworden. Bovendien komt het nogal eens voor, dat die reglementen in het belachelijke worden getrokken, als er bijv. in staat, dat stoeien en uitbundige vrolijkheid in kwetsbare ruimten als laboratoria niet op hun plaats zijn. Dat een dergelijke waarschuwing wel eens niet helemaal overbodig is, bleek op een bedrijfslaboratorium (wat ouderwets ingericht) waar, uit pure baldadigheid en onder het mom van een grapje, een der laboranten de volgende stunt uithaalde: hij maakte een vacuumslang van ca. vier meter aan het einde vast aan een zuurkast en met het andere einde in de hand begon hij een wandeling kris kras door het laboratorium langs alle mogelijke obstakels; bij het bereiken van de rekgrens liet hij stomweg het eind los met alle minder prettige gevolgen van dien. De jongeman was verbaasd, dat hij met een minstens even grote snelheid, als zijn samentrekkende vacuumslang na het loslaten, de straat opvloog. Iets dergelijks komt gelukkig maar zelden voor, doch het is tevens een bewijs, dat strengheid in de voorschriften niet geheel en al misplaatst is.

Alvorens in te gaan op de 'veiligheid' is het gewenst er nadruk op te leggen dat ieder, die onder de veeleisende omstandigheden in laboratoria en dergelijke ruimten werkt, bepaalde eigenschappen als mens zou moeten bezitten, in het bijzonder wat verantwoordelijkheidsgevoel betreft. Het is zo verleidelijk en het ligt ook voor de hand voor het leidinggevend personeel om bij het aannemen van een nieuwe medewerker 'vakbekwaamheid' als primaire eis te stellen en pas op de tweede plaats de mens te zien achter dat vak. Het zou werkelijk aanbeveling verdienen eens te proberen, een sollicitant te peilen op zijn veiligheidsinstelling. Jammer is het ook, dat op vrijwel alle onderwijsinstellingen het veiligheidsonderricht 'en bagatelle' wordt behandeld en dat daardoor ook zij, van wie moet worden verwacht, dat zij na het beëindigen van hun studie na kortere of langere tijd een leidinggevende functie zullen bekleden, bij het opdragen van werk niet voldoende kunnen voorzien, welke noodlottige gevolgen een foutieve of onvoldoende opdracht voor hun mensen en henzelf kan hebben. Niet alleen de geschiktheid tot het voorkómen van ongevallen, door juiste leiding of door juiste uitvoering van gegeven opdrachten, moet een punt van beoordeling van een toekomstig medewerker of chef uitmaken, doch ook zo mogelijk zijn of haar gedrag bij een ongeval. Dit is een onmogelijke

opgave bij de beoordeling van iemand, die men nog niet aan het werk heeft gezien, maar dit beoordelen behoort wél te geschieden als het er om gaat, een afdelingschef of zaalchef te kiezen uit het personeel; talloze malen is bewezen, dat één knaap met een koel hoofd in staat is een 'gekkenhuis' tot kalmte te brengen en mensen, die volkomen de kluts kwijt waren, in een wip om te toveren tot 'denkende' helpers.

Het scheppen van veilige werkomstandigheden is echter niet alléén afhankelijk van het aanstellen van het goede personeel. Daarnaast is het helaas nodig 'wetten' uit te vaardigen, nadat er zorg voor is gedragen dat èn werk èn werkruimte zo goed mogelijk voldoen aan de gestelde veiligheidseisen, en er zorg voor te dragen dat deze wetten worden nageleefd.

'Wetten' veronderstellen 'gezag' en 'gezagdragers', alsmede 'uitvoerende organen'. Over dit gezag, deze gezagdragers, uitvoerende organen en wetten zal in de volgende artikelen het een en ander worden geschreven, waarbij natuurlijk aan het veilig inrichten van werkruimten, magazijnen en kantoren, de hulpmiddelen nodig voor het veilig werken en het hulp bieden bij ongevallen de meeste aandacht zal worden besteed.

J. VAN DER VEN,
Voorzitter Veiligheidscommissie
Ku. I. en CL.

Grote wedstrijd voor kleine mensen t.m. 8 jaar

Beste jongens en meisjes.

Is dat even goed nieuws voor jullie! We hebben uit Spanje een telegram gekregen van Sint Nicolaas waarin staat, dat hij met zijn knechten onderweg is naar Nederland. Het is een heel lange reis hoor van Spanje hier naar toe en het duurt dus nog wel een poosje voor hij hier aankomt. Maar ondertussen zullen wij voor de goede Sint een verrassing maken, waar hij zeker erg blij mee zal zijn. Weet je wat we gaan doen? We gaan deze tekening heel mooi kleuren met kleurkrijt, kleurpotloden of waterverf. Wat zal Sinterklaas daarvan opkijken. Maar oh . . . , wat zie ik daar nu . . . ! Er staan drie fouten in de tekening en die kunnen we niet allemaal meer veranderen. Wat

zal Sinterklaas daar wel van zeggen! Zien jullie die fouten ook? Pak dan vlug een zwart potlood en vul de tekening aan, zodat de fouten niet meer te zien zijn. Daarna kun je de tekening gaan kleuren. Als dat klaar is (netjes doen hoor en heel precies) dan vraag je aan vader of moeder of zij vinden dat je het heel mooi hebt gedaan en of je hem mag opsturen. Op 29 november willen wij de tekeningen aan Sinterklaas geven, dus moeten we ze op tijd hier hebben. Ons adres is 'TNO-Contact, Postbus 297, Den Haag.

We hebben zo'n idee, dat Sinterklaas voor de beste inzendingen wel een prijsje over zal hebben. En nu aan de slag!

Parel van Zuid-Holland

Is het U wel eens opgevallen: wie maar iets van TNO meent af te weten, denkt al gauw aan Delft. Toch zijn er TNO-instellingen in Utrecht, Amsterdam, Waalwijk, Groningen, Rijswijk, Den Haag, Naaldwijk, Arnhem, Wageningen, Enschede, Zeist, Soesterberg. Dat haal je er niet meer uit. Wie met techniek te maken heeft, vereenzelvigd dit begrip met de Technische Hogeschool en denkt dan het eerst aan Delft. Een vreemdeling die aardewerk koopt, denkt alleen maar aan Delfts Blauw. Komt het gesprek op schilders, dan valt al gauw de naam Vermeer - van Delft. En tenslotte, wat ik me nog van vaderlandse geschiedenis herinner is, dat Balthazar Gerards in 1584 zijn pistool richtte op Prins Willem van Oranje in het Prinsenhof te Delft.

In Deventer is alles koek en tapijten, in Alkmaar mooie meisjes en kaas, maar Delft heeft buiten de eerder genoemde reeks nog Delftse slaolie, Delftse janhagel en voor mijn part nog de (uit de tijd geraakte) Delftse kalfschietters. In het toeristische hoogseizoen spreekt men in Delft alle talen en worden de pitoreske witte bruggetjes aan belastingproeven onderworpen door de drommen vreemdelingen die de stad overspoelen. En waar vindt men een prachtiger toren dan die van de Nieuwe Kerk, ons nationale monument met de graven van de Oranjes. De St. Hippoliet, waar mannen als Piet Hein, Maarten Tromp, Antoni van Leeuwenhoek hun laatste rustplaats vonden. Wij noemden Delft de parel van Zuid-Holland en dat is niet teveel eer. Integendeel. Een parel neemt aan schoonheid af met de jaren, maar in Delft herleeft iedere dag de historie. In het Prinsenhof,

Midden uit Delft rijst een vinger omhoog; de toren van de Nieuwe Kerk
Foto: J. A. M. Koeleman

het Delflandhuis, het hofje van Klaas of de Oostpoort kan de bezoeker naar 'die goede oude tijd' terug, als hij er maar oog voor heeft en meer kijkt en beleeft dan fotografeert.

En midden uit Delft rijst een vinger naar omhoog: de toren van de Nieuwe Kerk. Onze middeleeuwse voorvaders deden er bijkans een eeuw over om uitdrukking te geven aan wat hen van binnen boeide. Die toren is als een uitroepeteek achter de vermaning, ons te bezinnen niet alleen op het heden maar vooral ook op de toekomst die nog zovele jaren mee moet.

DE HEER ENGELKES 70 JAAR

Op 16 oktober j.l. werd de heer H. J. Engelkes, werkzaam bij het Instituut voor Bodemvruchtbaarheid te Groningen, 70 jaar.

Daar deze markante werker in het voorjaar reeds 25 jaar bij genoemd instituut in dienst was, welk feit toen ongemerkt is voorbij gegaan, en binnen afzienbare tijd zijn werkzaamheden gaat beëindigen, heeft men gemeend deze dag niet zonder meer te mogen laten passeren. Overeenkomstig zijn wens werd het feit in besloten kring herdacht. Hartelijk werden de heer en mevrouw Engelkes op de

feestdag ontvangen. In de toespraak van de directeur, Drs. P. Bruin, kwam duidelijk uit, dat de jubilaris een onvermoeibaar persoon is, die alle voorkomende werkzaamheden heeft willen en vooral ook heeft kunnen verrichten.

De heer Eekhof bood namens het personeel een episcoop en een 'Encyclopedie voor iedereen' aan, waarbij hij naar voren bracht, dat men de heer Engelkes straks zal missen, want velen hebben genoeglijke ogenblikken beleefd als er verteld werd over het verleden en vooral over de tijd in Indië.

M. NIEUWHOF

Foto: H. Venhuis

Foto:
J. A. M. Koeleman

laten. Hij werd de schakel tussen afdelingen en mensen op het Vezelinstituut, bracht post rond en post weg, deed boodschappen en stond steeds klaar voor iedereen.

De heer J. Borst, de directe chef van de heer Van der Heyden, prees hem om zijn vriendelijke onverstoorbaarheid bij het aanpakken van de vele boodschappen die hem werden opgedragen. Hij dankte hem namens het hele personeel, dat helaas niet in zijn geheel tegenwoordig kon zijn, voor zijn behulpzaamheid en prettig optreden.

Ook mej. Ir. L. Corbeau als directielid kende de heer Van der Heyden als iemand die opgewekt en plezierig was in het vervullen van reëel-zakelijke en naar gebleken is ook... clandestiene wensen. Bij dit afscheid is duidelijk geworden, welke plaats de heer Van der Heyden in de afgelopen 6½ jaar op het Vezelinstituut heeft ingenomen, want alle personeelsleden hebben gráág meegedaan aan het vervullen van een hartewens van hem. Mej. Corbeau sprak de hoop uit, dat zij de heer Van der Heyden nog dikwijls in de buurt van deze wens zou tegenkomen.

Het raadsel voor de heer Van der Heyden, wat deze vervulde wens zou zijn, werd opgelost toen een nieuwe fiets werd binnengereden. Dit afscheids-

EEN AFSCHEID

Op 3 oktober 1957 werd in de bibliotheek van het Vezelinstituut door verschillende sprekers het woord gericht tot de heer Th. J. van der Heyden, die voor de tweede maal met pensioen zou gaan. In 1951 - hij was toen zestig jaar - werd hij gepensioneerd bij de Kon. Ned. Gist- en Spiritusfabriek, maar hij kon het werken toen nog niet

Aanval op de Mont-Blanc

Als U straks van Chamonix naar Italië wilt reizen, zal het niet meer nodig zijn gebruik te maken van een van de grote bergpassen. Neen, we hebben niet het oog op de tunnel, die men van plan is door het Mont Blanc-massief te boren, want nog lang voordat in 1960 de 12 km lange autotunnel voor het verkeer zal worden opengesteld, zal het mogelijk zijn per kabelbaan de grens tussen Frankrijk en Italië te passeren. In minder dan één uur zal men de afstand van Chamonix in Frankrijk naar Courmayeur in Italië kunnen afleggen, waarbij men de Mont Blanc (4810 m), de hoogste berg van Europa, op 1000 m beneden de spits passeert.

Een wedloop tussen Frankrijk en Italië om de Vallée Blanche, de gigantische gletscher tussen de Aiguille du Midi (3842 m) en de Col du Flambeau met daar vlakbij

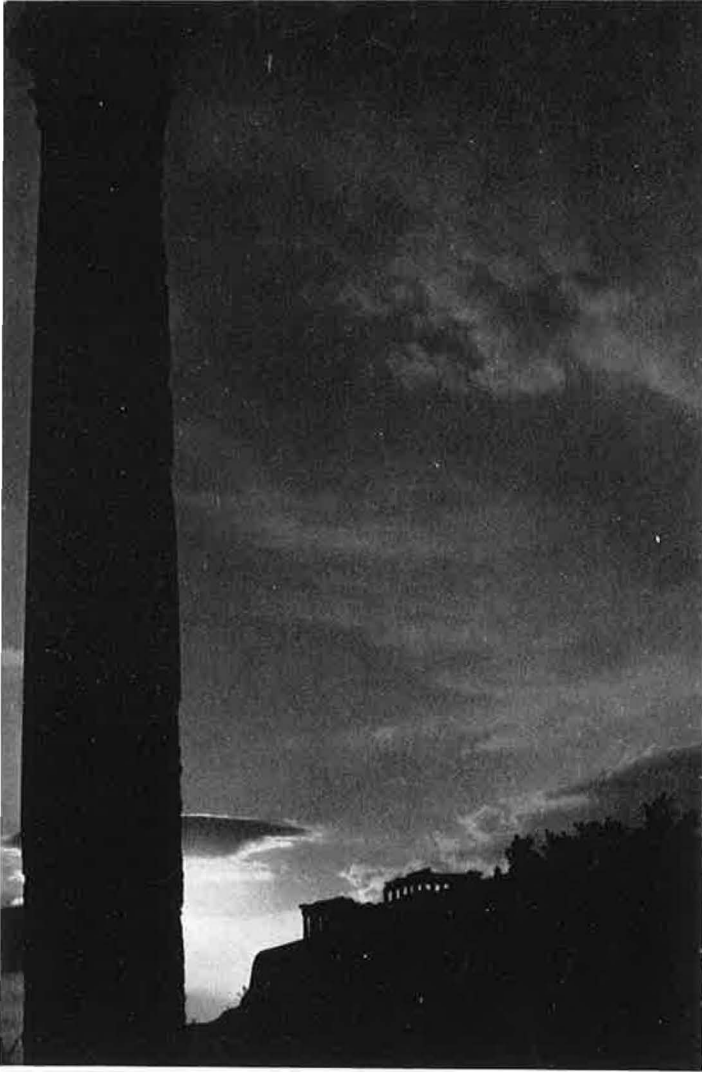
Rifugio Turino (3562 m) is aan de gang. Aan de Franse kant van de Mont Blanc werd reeds enige tijd geleden de hoogste kabelbaan ter wereld naar de Aiguille du Midi geopend. Met een snelheid van 28 km per uur brengt men U in drie etappes langs de 3000 m lange, 51 mm dikke en 38 ton zware draagkabels naar boven, tot 1000 m onder de top van de Mont Blanc. Het tussenstation op 2312 m hoogte is het belangrijkste. Daar staat de machinekamer en de stuurcentrale voor het gehele mechanisme. In twee 18 m diepe schachten gaan de gewichten die ieder 51 ton wegen op en neer, die voor de nodige spanning op de draagkabels zorgen. En ook de drie trekkabels staan ieder onder een spanning van 16 ton. Bijzonder zwaar was het, deze kabels aan te brengen. De metselaars voor het bergstation, de elektrotechnici, ingenieurs

Per scooter naar

DE ZEEREIS NAAR ATHENE

geheel nog fleuriger. Onaangedaan vervolgt het schip zijn weg. Achter ons verglijdt zo het ene dorp na het andere. In de verte kruipt, opvallend traag, een autobus door het landschap. Nog wat verder begint zich het bergmassief Parnassos af te tekenen, aan bakboordzijde. Daar moet dus Delphi liggen, genesteld tegen de steile Phaedriaden. Te onderscheiden is het echter niet. Wel is de baai van Itea te zien. Maar de rijke olijfbomaarden, die hier moeten liggen, onttrekken zich aan het oog. Nu zijn we dus gekomen in het klassieke gebied, waarvan Delphi en Korinthe de belangrijkste steden zijn geweest. Vroeger moet hier een grote bedrijvigheid van allerlei schepen hebben geheerst. Handel en visserij, oorlog en roof waren middelen van bestaan. Eigen produkten, als olijfolie, steengoed en krenten werden geëxporteerd, de gekochte en de gestolen goederen uit het Nabije en het Verre Oosten verscheept. Ook slaven vormden handelswaar. Nu is het er maar stil. De bedrijvigheid is verplaatst en heeft nu Piraeus als centrum gekozen. Sikyon en enige andere dorpen varen we nog voorbij en ineens ligt het kanaal van Korinthe voor ons open. Als een pas tussen de rotsen is het de uitweg naar de Aegeïsche Zee. Als het spoor van een schip, dat zich, wars van alle weerstand, deze weg heeft gebaand. Iets later is ook de stad Korinthe te onderscheiden, maar zijn Apollotempel zoek ik vergeefs. Daarna pikt een sleepboot de tros en langzaam glijdt ons schip het kanaal binnen, ongehinderd door sluizen. (Kleine schepen werden tot 1200 na Christus met behulp van een

Zonsondergang in Athene. Een zuil van het Olympeion en de Acropolis met het Parthenon op de achtergrond.

Geruisloos heeft het schip zijn koers gevonden. De vele lichtjes van Brindisi zijn al spoedig verdwenen. Nog houden de vuurtorens aarzelend stand. Daarna nemen ook deze afscheid en zijn we in open zee. Op weg naar Hellas. Het schip vaart snel, de nacht tegemoet. De volgende ochtend komt er land in zicht. Met de Ionische Eilanden begint nu Griekenland. Een van de klassieke plaatsen, die we nu het eerst passeren, is Ithaka, het eiland, dat Homerus aan Odysseus heeft toebedacht. Het is te ver, wellicht ook te vroeg, om een trouwe wuivende Penelope op het strand te onderscheiden. Dan naderen we Patras, maar varen voorbij. Enige tijd later bereiken we, door een zeeengte als poort, de Golf van Korinthe. Rechts zijn de machtige bergen van de Peleponnesos, ze zijn met sneeuw bedekt. De kust biedt een vriendelijker aanblik. Er is wat groen van loof- en naaldbomen. Nuances van het rood der aarde wisselen dit af. De huisjes met hun fel gekleurde daken maken het

Op sleep in het kanaal van Korinthe. Foto van het passagiersschip af genomen.

cadeau was tot het eind toe een geheim gebleven en de gehuldigde was zeer verrast en blij. Hij bedankte hartelijk; nooit ofte nimmer had hij zoiets verwacht. Zoals de mensen tegen hem waren, stond hij tegenover de mensen, en dat was toch geen verdienste? Overigens, nu pas begreep de heer Van der Heyden waarom de heer Borst hem gezegd had, dat mej. Corbeau zijn verzoek om de oude dienstfiets over te mogen nemen nog 'in beraad' wilde houden

Mej. C. Pieterse als hoofd van de administratie memoreerde, dat de voorgangers van de heer Van der Heyden steeds jongste bedienden waren. Dat beviel niet zo best, en besloten werd voor dit werk een gepensioneerde aan te stellen. De tegenstelling tussen de jongste bedienden van vroeger en de oudgediende Van der Heyden lokte een (letterlijk) loflied uit op de oudgediende. Na voorlezing van dit gedicht bood mej. Pieterse de heer Van der Heyden sigaren aan.

'Als ik morgen opstond en ik was nog zestig jaar', zei de heer Van der Heyden in zijn dankwoord, 'kwam ik nog zeven jaar terug!'

Bij koffie en gebak werd nog wat nagepraat en daarna namen de aanwezigen officieel afscheid.

W. E. VAN RIJ

STERREBOS

't Jaar wordt oud.
't Bladergoud
zweeft uit de top
zacht heen en weer,
dwarrelend op
de aarde neer.

Der bomen kroon,
nu koud en kaal,
staat stil en vroom,
vertelt 't verhaal
in oude taal,
in diepe toon.

De vreugdedans,
de zomerglans
verstild', verdween
De bloemenkrans . . . !
- de laatste ging heen . . . -
Nu is er geen.

Grijs en kil,
éénzaam, stil,
staát de stam.
Gedoofd de vlam.
Gelóófd wat kwam
door Gods' wil.

TH. G. VAN ALPHEN

en de alpinisten die begonnen met een 8 mm dikke lijn langs de bergwand omhoog te brengen, waagden hierbij stuk voor stuk hun leven. Met de dunne lijn werd een iets dikkere opgehesen en daarna een nog dikkere, totdat tenslotte de polsdikke staalkabel kon worden gespannen. Van de Italiaanse kant gaat bij Courmayeur een kabelbaan stijl op naar de Rifugio, even onder de 3400 m hoge Col du Géant en de Col du Flambeau. Van hieruit heeft men een onvergetelijk uitzicht op de 6 km brede gletscher, La Vallée Blanche, de laatste hindernis die genomen moet worden om de verbinding Frankrijk-Italië tot stand te brengen. Als deze laatste kabelbaan zal zijn voltooid, zullen 18 cabines ieder voor 4 personen horizontaal over de Vallée Blanche zweven en zal het mogelijk zijn, de grens tussen de beide landen op ca. 3600 m te

passeren. Voorzichtige schattingen moeten aantonen, dat van deze unieke reisgelegenheid per jaar rond 100.000 personen gebruik zullen maken.

Reeds liggen boven tussen sneeuw en rots de genummerde constructiedelen gereed voor de verdere uitbouw van de kabelbaan. Beroemde alpinisten zoals Hermann Buhl, de bedwinger van de Nanga

Parbat de 8136 m hoge reus in het Himalayagebte, zijn nog eenmaal naar hier gekomen om de Vallée Blanche te trotseren. Offers zijn er ook dit jaar weer gevallen in dit onherbergzame maar fascinerende landschap, dat straks zal open gaan voor de touristen in shorts en zijden blousjes, geschoeid op dribbelhakjes.

G. F. A. DRIESSEN

De Aiguille du Midi zal straks verbonden zijn met de Rifugio Turino in Italië.

de Griekse tempels

rollenbaan wel over land getransporteerd. In de tijd van Nero bestonden er reeds serieuze plannen om dit kanaal te graven. Door Fransen en Grieken kwam het pas in 1893 gereed. Het bekort de zee-weg naar Piraeus met 320 km. De lengte van het kanaal is ca 5 km, de breedte 25 m, de diepte 9 m. De wanden zijn ca 90 m hoog. De aanlegkosten waren 60 miljoen Franse francs.) Aan beide zijden worden we ingesloten door hoge rotsen. Een imposant gezicht. De verschillende lagen van het gesteente zijn fraai te onderscheiden. Een vliegtuig, een Constellation is het, koerst over ons heen. Over de spoorbrug dendert fluitend een stoom-trein. Een twintigtal minuten en weer wisselt het decor. De Aegeïsche Zee ligt voor ons. Zelfs nadat Athene zich langzamerhand begint af te tekenen, blijft de gespannenheid om de Acropolis met het Parthenon in al zijn pracht te zien, nog een hele tijd bestaan. De Acropolis, als middelste en laagste in een rij van drie heuvels, is immers vanuit deze richting grotendeels verborgen. Bovendien is het weer niet goed genoeg om voldoende luister bij te zetten. De volgende dag eerst zal ik zien, dat het schitterende bouwwerk pas in de zon goed tot zijn recht kan komen. Vanuit zee maakt Athene de indruk van een stad met Westerse allure. Vooral door de hotels en de flats is dit het geval.

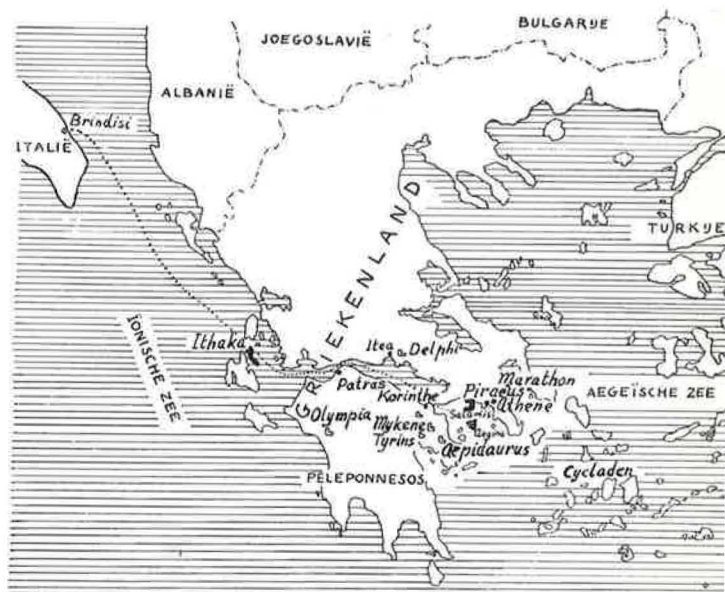
De stad Piraeus is de haven en vele grote schepen hebben er hun ligplaats gekozen. De ontscheping in Piraeus speelt zich af temidden van een chaos, die Oosters aandoet. De kaden zijn te kort om direct op de wal te kunnen lossen. Iedereen roept om het hardst. Er worden vlotten aangesleept voor de auto's en de scooter. Maar de bunkerboot drijft alles weer uiteen. Zo duurt het een half uur, voordat eindelijk de lier de giek in werking zet. Dan sleep ik mijn bagage door de douane en oefen mijn geduld. Een uur later pas krijg ik mijn scooter en carnet terug en kan vertrekken. Ik kies de kustweg en rijd langs de jachthaven. Met de blauwe zee en de roodbruine jachten biedt deze een kleurig schouwspel in de avondschemering. Jantjes zijn druk in de weer temidden van ontstellende velden met souvenir-prullaria. Alles wat om me heen zoemt is nu Grieks. De stemmen, de winkelop-schriften, de neonreclames en het brood. Ook de eerste kuilen in de bestrating van Piraeus zijn Grieks. Dan rijd ik naar Athene. Een paar kilometer verder zelfs nog, op zoek naar een geschikte plaats om te kamperen. Die vind ik dan aan de weg naar Marathon. Ik sla mijn tent op, maak mijn legerstede in orde, en met het heerlijke gevoel

In het Parthenon, een wereld van het prachtigst marmer

nu het hoofddoel van de reis te hebben bereikt, val ik, zwaar vermoeid, spoedig in een diepe slaap. De volgende dag ga ik op weg naar de stad. Dit wordt de werkelijke kennismaking met Athene. De stad valt tegen, heeft nauwelijks een eigen karakter. Dit is des te meer opvallend, want ver er boven uit torent al datgene, wat ons de Oudheid overliet. Die middag bezoek ik het Olympeion en rijd rond de Acropolis, waaraan ik opnieuw ook de volgende dag weer rijd. In een stralende zon begin ik de tocht naar boven. Enthousiast ben ik al aan het fotograferen. De motieven liggen voor het grijpen: Dorisch, Ionisch, alles door elkaar heen. In prachtig marmer, door de eeuwen licht vertint tot oker en roodbruin. Ik voel, mijn tocht langs de tempels is nu pas echt begonnen.

J. LEEUWERIK

Een onzinnig Sinterklaasverhaal
door B. Helderman
met tekeningen van Karel Heine

Borstplaat

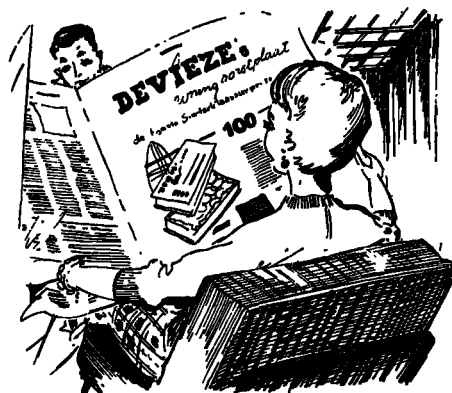
Oom Karel was textielfabrikant en woonde in een kasteelachtige villa in de buurt van Tilburg; hij had Claes al dikwijls de reddende hand toegestoken als hij in het financiële moeras dreigde te verzinken. Natuurlijk stond daar dan wel een tegenprestatie tegenover. Oom Karel verliet tweemaal per jaar de Brabantse contreien, in de zomer voor een verblijf van enkele weken in Noordwijk en 's winters steevast in de maand december in Amsterdam. Hij deed dit niet zozeer voor zichzelf, zei hij als wel voor zijn dochter Lies. En hier kwam dan de tegenprestatie: in beide gevallen fungeerde Claes als gezelschap voor Lies, als pakjesdrager en boodschapper, voor het bespreken van bioscopen en schouwburgjes, als danspartner, kortom voor alles waarvoor mannelijke hulp nuttig kon zijn. Dat was allemaal niet zo erg. Liesje zag er aardig uit, ze kon heel lief zijn, en: ze had een rijke vader. Daar tegenover stond haar merkwaardige aanleg om in moeilijkheden te geraken, waar Claes dan altijd op het end voor opdraaide.

Die ochtend had Claes het verwachte telegram van oom Karel ontvangen. '1 tot 28 december amsterdam victoria hotel' stond er laconiek. Claes had nog even gearzeld of hij niet beter A-griep kon voorwenden, toen het lot hem de beslissing uit handen nam. Want even daarna had Willy Lookeren opgebeld om hem te vertellen dat ze een weekje naar Amsterdam ging om Sinterklaasinkopen te doen en dat ze in het Victoria-hotel zou logeren. Dat kon complicaties geven. Pa Lookeren was een oliemagnaat uit Curaçao, met

verlof in Holland, die als tijdelijk domicilie zijn geboorteplaats Zwolle had gekozen, waar Claes op een soiree, dat hij verslaan moest, met Willy had kennisgemaakt. Het was dadelijk dodelijk geweest. Voor Willy ging hij desnoods naar Timboektoe, laat staan naar Amsterdam.

De eerste morgen van hun verblijf zaten Liesje en Claes in de lounge van Victoria de krant te lezen. Oom Karel was zijn morgenwandeling aan het maken, wat hierin bestond dat hij van de lounge aan de voorkant naar de bar aan de achterkant wandelde, waar hij iets dronk waarvan Lies veronderstelde dat het koffie was.

Plotseling slaakte Lies een gil. 'O, Claes, heb je dat gezien?' Claes keek achterdochtig. Hij kende die vlagen van enthousiasme van zijn nichtje; er kwam meestal niet veel goeds uit voort. 'Als je me eerst vertelt wat je ziet kan ik je zeggen of ik het ook gezien heb', zei hij sarcastisch, 'Die advertentie, Claes! Van Devieze! Enig gewoon!'

'Ik lees nooit advertenties. Verder heb ik er geen flauw benul van wie Devieze is.'

'Devieze, van de borstplaat. Heb je nooit van Devieze's honingborsplaat gehoord?'

'Nee. En ik hou niet van borstplaat. Hoe kan overigens een man met zo'n onwelriekende naam op het idee komen borstplaat te gaan maken? Maar waarom windt dat je zo op? Ik vind borstplaatjes helemaal geen opwindende dingen.'

'Luister nu eens, Claes. Je kunt er honderd gulden mee verdienen zonder er iets voor te doen'.

'Oh...; Maar er zal wel een klein addertje onder

het gras schuilen, niet? Niemand geeft honderd pop weg zonder tegenprestatie.

'Luister nu eens! Die Devieze stuurt morgen vertegenwoordigers de straat op met een gele doos borstplaat onder de arm. Als je nu, zelf ook met zo'n doos in de hand naar hem toegaat en je zegt: 'De fijnste Sinterklaasurprise is honingborstplaat van Devieze', dan geeft ie je zo maar honderd gulden.'

'Wat jij 'zomaar' noemt', kreunde Claes. 'Begrijp je dan niet dat morgen de hele halve bevolking van Amsterdam zich in de Kalverstraat en omstreken verdringt, allemaal met zo'n doos in de hand en dat iedereen iedereen aanspreekt? Bovendien kun jij, een dochter van Karel Delarye, niet zomaar op straat een vreemde man aanspreken.' 'Dat doe ik ook niet, dat moet jij doen', en toen Claes wilde protesteren, 'Dat kun je best voor me over hebben, en bovendien inviteert Paps je om mij te amuseren.'

Claes voelde de gloeiende protesten, die hij Liesje naar het hoofd had willen slingeren, afkoelen en verschrompelen. Er zat iets in Liesjes argument en bovendien had hij binnenkort een nieuwe smoking nodig, en dus...

De volgende morgen na het ontbijt stopte Liesje Claes een grote gele doos onder de arm en sleepte hem de straat op. Tevergeefs trachtte hij de doos onder zijn jas te moffelen, maar Liesje had hem door. 'Nee, suffert! Zichtbaar dragen, in je hand houden!'

Voor zij aan de Dam waren was Claes al zesmaal aangesproken. Alleen de verkoop van één dag maakt de hele stunt goed, dacht hij bitter.

'Zo moet je het niet doen', kritiseerde Lies. 'Je moet niet afwachten tot ze bij je komen, je moet ze zelf aanspreken'. Voor Claes een snijdend antwoord kon bedenken werden ze omringd door een troep van wel twintig lachende jonge meisjes, die in koor het lied van Devieze gilden. Met de zeldzame tegenwoordigheid van geest, die de Delaryes in dergelijke crises kenmerkt, greep

Claes deze kans op redding aan. Hij omvatte zoveel meisjes als hij houden kon en fluisterde: 'Jullie hebben me te pakken. Maar dat meisje, dat bij me is, was jullie vóór. Als jullie nu zorgen dat ik haar kwijtraak verloot ik de 100 pop tussen jullie.'

Met Indianengehuil omringde de bende Liesje en voor iemand er erg in had was Claes in één van de vele kroegen op het Damrak verdwenen. Hij viel op een stoel neer in een box achter in het lokaal, stak een sigaret op en bestelde koffie. Voorlopig was hij veilig. Toen de koffie gebracht was keek hij voorzichtig om het schot naar buiten en meteen sloeg hem de schrik om het hart.

Liesje kwam, enigszins verformfaaid door het mêlee, de deur binnen. Ze ging vlak bij de ingang zitten, nam haar tas en begon zich op te knappen. Zolang zij daar bleef zitten was ontsnappen onmogelijk en het zag er niet naar uit dat ze dadelijk weer op zou stappen.

Toen Claes aan zijn derde kop koffie toe was en de juffrouw van het buffet wantrouwig naar z'n zenuwachtige bewegingen begon te kijken, kwam er ten tweeden male die morgen redding opdagen. Twee jochies, zo goed en zo kwaad als het ging als Sinterklaas en Zwarte Piet vermomd, zo als men in de dagen voor 5 december zoveel in Amsterdam langs de straat ziet, kwamen het café binnen om met hun liedjes wat geld bij elkaar te bedelen. Claes' strategische genie zag onmiddellijk de kans tot ontsnapping. Voor de ober kans kreeg de schooiertjes de deur uit te werken had Claes ze naar zijn box gewenkt. Na haastig gefluister en een greep in zijn portemonnaie wisselde Piets kleurige baret van eigenaar. Toen de buffetjuffrouw even niet keek griste Claes een kurk van het buffet en verdween in het toilet. Vijf minuten later kwam hij er weer uit. Met de gebrande kurk had hij zijn gezicht zwart gemaakt, de baret stond zwierig op z'n krullen en met de kraag van zijn jas hoog op stapte hij, onverschillig fluitend, langs Liesje naar buiten, de vrijheid tegemoet. Meteen zette hij het op een

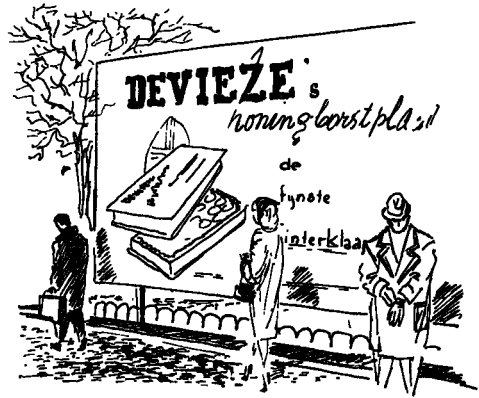
lopen naar het hotel om zich daar van zijn vermomming te ontdoen. Maar juist toen hij naar binnen wilde glippen stopte er een taxi voor de ingang en daaruit stapte Willy Lookeren met Pa en Ma. In zijn blijdschap vergat Claes zijn vreemde uiterlijk, stralend liep hij op Willy toe. 'Wat leuk, Wil!' riep hij uit, 'kom je net aan? Hoelang blijf je?' Eén moment keek Willy de jongen niet begrijpend aan, toen kwam er een blik van verwondering en afkeuring in haar ogen. 'Claes! ... eh ... meneer Delarye ... wat ziet U er uit ... wat betekent dit?' Met een schok kwam Claes tot de werkelijkheid terug. 'Ik zal het je straks wel uitleggen', fluisterde hij haastig. 'Wil je me niet even aan je ouders voorstellen? Ik zal ...'

Maar Ma Lookeren had haar dochter al bij de arm gevat en zeilde statig op de ingang af. Pa keek hem aan of hij een losgebroken rariteit uit de dierentuin zag en toen ze door de draaideur verdwenen hoorde Claes hem nog zeggen: 'Ken jij die idioot, Willy?'

Een paar minuten laten sloop een geslagen Claes de trap op. Boven op de gang liep hij oom Karel tegen het lijf, die juist van zijn 'ochtendwandeling' terugkwam. Met uitpuilende ogen staarde hij de zwarte verschijning aan, hulpeloos bewogen zijn lippen. Toen hij eindelijk een hees 'Claes!' uitgestoten had, was die ongelukkige al in zijn kamer verdwenen. Oom Karel veegde het zweet van zijn voorhoofd en zwoer in de toekomst de 'koffie' te beperken. Diezelfde middag reisde Claes naar Zwolle terug, een somber en gebroken man, zonder hoop en zonder toekomst. In Willy's ogen had hij zich onmogelijk gemaakt, oom Karel had hem de deur gewezen. Individuen, die zich dusdanig in het publiek misdragen en de naam Delarye door het slijk sleuren, waren geen geschikt gezelschap voor zijn dochter, had hij gezegd.

Toen Claes in Zwolle het station verliet was het eerste waar zijn oog op viel een reusachtig recla-

mebord, waarop met reusachtige letters verzekerd werd dat Devieze's honingborstplaat de fijnste Sinterklaasurprise is.

Maar niet voor Claes Delarye.

B. HELDERMAN

HIJ BESTAAT . . . !

Onwezenlijk voor dees aard
 Gaat nog steeds 'n Sint te paard
 Gelijk een figuur uit sprook of sage
 Zo onwerkelijk voor dees dagen.

Kent hij onze wereld niet?
 Die wereld van vernuft en zakelijkheid
 Kent hij onze tijd dan niet?
 Die nuchter is en vol ongenegenheid.

Wij jagen, racen door de tijd;
 Hebben het druk met onze zaken.
 Dat is onze bezigheid
 Om hem dit werk staken?

Wij prijzen kennis en techniek;
 Bij ons geen plaats voor romantiek.
 Wij willen naar het zenith toe
 En weten ook al hoe!

Edoch . . . de Sint mag niet verdwijnen,
 Hij brengt nog vreugd bij zoveel kleinen.
 Zij geloven in hetgeen hij biedt;
 Ontneem hen dees illusie niet.

Vol verwachting klopt hun hart!
 Staken wij dan even ons geraas
 En laat voor altijd rusten onze gard
 Er bestaat 'n Sinterklaas!

E. MULKENS

Kom (weer) een kaartje leggen!

TNO BRIDGE-DRIVE

Als selectiewedstrijd voor het TNO-Bridgekampioenschap 1958 zal op 14 december a.s. (zaterdagmiddag) aanvang 2 uur precies in de Stads Doelen te Delft weer de jaarlijkse grote bridgedrive worden georganiseerd. Deze wedstrijd staat, zoals U weet, open voor ieder personeelslid van TNO met introducé en evenals vorig jaar zal het niet aan belangstellenden uit Delft, Rijswijk en Den Haag ontbreken. Maar er zijn méer TNO-instituten, waar men bridge speelt. *De bedoeling is, dat bij de instituten buiten Zuid-Holland  ok  voorwedstrijden worden georganiseerd, waarvan de winnaars naar de eindstrijd om het TNO-kampioenschap, dat vermoedelijk op 18 januari 1958 te Delft zal worden gehouden, worden afgevaardigd.* Met een klein beetje moeite, moet dit toch wel te organiseren zijn. Voor de deelnemers uit Zuid-Holland volgt hier het reglement:

1. De aanmeldingen geschieden per instituut onder gelijktijdige overmaking van de inschrijfgelden.

2. Aanmelding staat open tot uiterlijk 1 december a.s. en wel bij de secretaris van de organisatiecommissie, de heer G. J. van Spaandonck, Postbus 49, Delft, telefoon: 26950, toestel 04, waar tevens alle gewenste inlichtingen verkregen kunnen worden.

3. Het inschrijfgeld moet dit jaar in verband met verhoging van de zaalhuur (50%) worden gesteld op f 1,50 per persoon.

4. Ingeschrevenen die onverhoopt verhinderd zouden zijn om deel te nemen, zijn *verplicht* voor vervanging te zorgen.

5. De prijzentafel zal U niet teleurstellen!

6. De leiding van de drive zal evenals vorig jaar in deskundige handen zijn.

7. Afhankelijk van het aantal deelnemers zullen de paren, die als nr. 1 en eventueel ook die als nr. 2 eindigen, kunnen deelnemen aan het TNO-kampioenschap, onder voorbehoud, dat de paren gevormd zijn uit TNO-personeelsleden of door een TNO-er met echtgenoot(e).

8. De indeling van de groepen zal door loting worden vastgesteld.

9. Deze oproep zal niet meer via de mededelingenborden worden herhaald.

10. Een reportage van deze wedstrijd zult U t.z.t. in dit blad aantreffen.

Met de herinnering aan de vorige wedstrijd twifelen wij er niet aan, of ook dit jaar zal ons bridgefestival slagen. Echt tevreden zullen wij evenwel pas zijn, als wij onder de mededingers naar het TNO-kampioenschap dit jaar ook een ruime vertegenwoordiging van de instituten buiten Zuid-Holland zullen mogen begroeten.

De organisatiecommissie:
DR. J. F. VAN ELTEREN,
IR. T. T. LIE,
G. J. VAN SPAANDONCK, secr.

'Nee meneer, mij zult U nooit horen roddelen. Er zijn niet veel dingen, waar ik zo'n hekel aan heb en zo veel ellende uit heb zien voortkomen'.

En toch is het waarschijnlijk de meest verbreide ondeugd onder de mensen. Waar er twee bij elkaar zijn, wordt in negen en negentig van de honderd gevallen over anderen gesproken. En het merkwaardige is, dat het zelden voorkomt, dat er alleen maar goede dingen over iemand worden gezegd.

'Van de doden mogen wij slechts ten goede spreken', is een aloude zegswijze, die in feite inhoudt dat het met de levenden anders is gesteld. Waarom zouden we echter voor de levenden niet evenveel piëteit tonen als voor de doden?

Waarom wil iedereen zo graag zijn neus steken in andermans zaken, vooral wanneer het zaken zijn, waar een luchtje aan zit? Om zichzelf zacht aan die ander te kunnen spiegelen!

Want door kwaad te spreken van een ander, neemt men afstand van die persoon en vormt men met de derde, tot wie het woord wordt gericht een front tegen het kwade. Door te roddelen meent de mens van zichzelf een kampioen van het goede te maken.

Er komt nog iets anders bij, dat het roddelen gevaarlijk maakt. Want de feitelijke gegevens zijn doorgaans zeer gering en de veronderstellingen, die het verhaal volledig moeten maken, legio. Het gerucht is de basis van de meeste lasterpraatjes.

Er is eens een dichter geweest, die het gerucht verpersoonlijkte; een gedaante, die steeds grotere vormen aannam en zich steeds sneller voortbewoog, zodat niemand, zelfs de geestelijke vader niet, haar bij kon houden. Dat is de moeilijkheid. Een enkel woord lijkt op zichzelf zo erg niet, maar niemand weet wat er uit kan groeien.

- Kees was gisteren niet thuis.

- Er zal toch niets zijn?

- Misschien heeft hij ruzie met zijn vrouw

Volgende fase:

- Zeg, heb je 't al gehoord? Kees heeft ruzie met zijn vrouw.

- Oh ja? Ik heb haar al een paar dagen niet gezien.

Derde fase:

- Er is iets mis bij Kees. Zijn vrouw is al dagenlang zoek. - Zou ze naar haar moeder zijn gegaan?

Vierde fase:

- Weet je al dat de vrouw van Kees naar haar moeder terug is?

- Nee, maar het verwondert me niks. Dat huwelijk was pet.

En zo is Kees, zonder dat hij het zelf weet, in een paar minuten tijds een gescheiden man voor het oog van de wereld. En dat alleen omdat hij toevallig op die bewuste avond een boodschap voor haar heeft gedaan.

Natuurlijk komt het allemaal wel weer goed, maar toch blijft er van dergelijke verhalen altijd iets hangen.

En daarom moet ik er niets van hebben.

Het merkwaardige is dat de neiging tot roddelen toeneemt, naarmate de gemeenschap, waarin wordt geleefd of gewerkt, kleiner is. In een dorp wordt veel meer gekletst dan in de stad. Dat komt omdat de mensen meer op elkaar zijn aangewezen en niet veel afleiding hebben, behalve het zich verdiepen in elkaars zorgen en moeilijkheden. In de onderneming is het eigenlijk het zelfde. Dag in, dag uit dezelfde mensen om je heen. En het enige gemeenschappelijke belang is het werk en de collega's. Dus wordt daarover gepraat. Dan kan het gebeuren dat twee mensen, die met elkaar staan te praten, ineens zwijgen, wanneer je langs hen heen loopt. Of je krijgt te horen dat er achter je rug over je gekletst wordt. Daarmee is het begin geschapen van de slechte sfeer in een omgeving, waarin je meer dan de helft van de tijd, die je wakend doorbrengt, moet leven.

Er zijn weinig mensen, die zullen toegeven dat ze roddelen, want de meeste weten niet eens, dat ze het doen. En daarom is het des te moeilijker om het te laten.

Iedereen zou zich bij alles wat hij wil gaan zeggen om te beginnen moeten afvragen: - Is het van enig nut, dat ik dit vertel? En vervolgens: - Gaat het over iemand, die misschien liever niet zou willen hebben, dat dit wordt verteld? Als dat gebeurde zouden er heel wat ongelukken en moeilijkheden voorkomen worden. Dan zou het gerucht minder kans hebben om uit te dijen tot een monster, dat door niemand meer in bedwang kan worden gehouden.

Ik houd me zorgvuldig aan dit systeem en ik voel me er wel bij. Maar hoe denken de anderen er over?

- Onzin, zeggen ze. - Ik roddel nooit, want je schiet er niks mee op. Vrijheid, blijheid, ik bemoei me nergens mee. Maar ondertussen Gisteren had ik het er nog met Kees over. Hij was het roerend met me eens, maar vijf minuten later stond hij . . .

Wat zegt U?

Ikke . . . ? Waarachtig, U hebt gelijk.

Tóch zo goed mogelijk

Op het artikel 'Zo goed mogelijk' in ons oktobernummer ontvingen wij een gewaardeerde reactie, die wij ook onze lezers niet willen onthouden. Dr. C. J. Briejèr te Bennekom schreef: namelijk:

'In uw aflevering van oktober tref ik een artikel aan, getiteld 'Zo goed mogelijk'. Met de strekking daarvan ben ik het wel eens. Of men nu loopt, fietst, bromt of auto't, men komt altijd wel op de plaats van bestemming. Lopen is van deze mogelijkheden het goedkoopst en het gezondst.

Uw voorbeeld van de 'gramfoonplatenamateur' is echter niet juist. Iedere TNO-medewerker weet toch wel, dat men met een slecht instrument geen goede resultaten kan bereiken. De 'muziek' van vele radiotoestellen en versterkerinstallaties is dan ook erbarmelijk. Daarentegen zijn er vele uitstekende platen in de handel, waarmee men met een goede installatie verrassende resultaten kan bereiken. Een dergelijke installatie bevat

bovendien compensatiemogelijkheden, waarmee men onvolkomenheden in minder goede platen geheel of gedeeltelijk kan elimineren. Stof kan worden verwijderd met de 'dust-bug', die vlak vóór de naald in de groef loopt; het geknetter is dan geheel verdwenen. Als er een kras op de plaat komt, is dat eigen schuld, maar zo'n enkel tikje is tenslotte niet zo erg: in de concertzaal hoest wel eens iemand.

Een goede installatie behoeft ook geen f 1000,- te kosten, zelfs niet als men hem klaar koopt. Een handige amateur kan echter zelf een versterker maken. Het kan dan zo goed mogelijk, maar het behoeft niet zo duur mogelijk'.

Toen wij de heer Isings deze brief lieten lezen, zei hij: 'Akkoord. Ik wilde vooral zeggen, dat het luisteren naar muziek belangrijker is dan het speuren naar onvolkomenheden in de weergave, het perfectioneren. Dat spreekt de inzender helemaal niet tegen'.

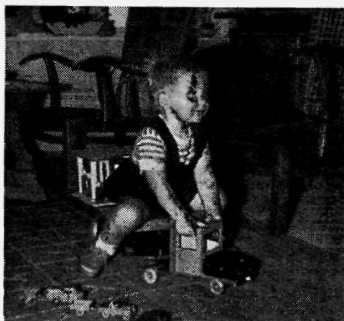
Varia

Het kon erger...

Gelezen op een kaart, geprikt aan de wand van een kantoor: Op zekere dag zat ik peinzend, bedroefd en eenzaam terneer; geen vriend was in mijn nabijheid. Vanuit de schemering klonk een stem, die zei: Vat moed, het kon nog erger zijn. Dus vatte ik moed en warempel, het werd erger.

Grootvader trots

De heer J. M. v. d. Roest van het Verfinstituut TNO is trots op zijn kleinzoon en het lijkt ons, dat dit niet ten onrechte is. Hij stuurde ons dit plaatje, waarvoor wij hier graag een plaatsje inruimen.

Adreswijziging?

Adreswijzigingen van personeel van TNO ontvangen wij via de afdeling Personele Zaken van het Hoofdkantoor. Mocht U evenwel rechtstreeks aan ons een adreswijzigingskaartje sturen, *verzuim dan niet te vermelden bij welk instituut U werkzaam bent*. Bij geheel of gedeeltelijk onjuiste adressering gelieve U de correcties rechtstreeks aan ons te melden.

Papaverstempels

In het septembernummer gaven wij U een voorbeeld van de mogelijkheid om met papavervruchten dozen aardige motiefjes te drukken. Voor degenen die hieromtrent méér willen weten vermelden wij nog, dat Mevrouw J. Fr. Nijhof-Vaags, Rembrandtkade 2 te Utrecht, die ook het artikeltje had geschreven, graag bereid is nadere inlichtingen te geven. Red.

Fotowedstrijd

In ons volgend nummer hopen wij U de nieuwe fotowedstrijd te kunnen aankondigen. Wie komt er nu eens leuk uit de hoek en stelt voor de prijzenpot iets beschikbaar?

De griep

De griep heeft ook de TNO-personeelsleden niet gespaard. De ziekmeldingen per dag van het Kunststoffeninstituut, Centr. Lab., RVO en het Hoofdkantoor zijn in deze dagen opgelopen tot bijna het vijftientigvoudige van normaal.

Ja, ja

Het is geen grote verdienste, dat men goed kan opschieten met redelijke mensen; werkelijk veel waard is degene, die ook behoorlijk overweg kan met 'rare' typen. (Die zijn er niet bij ons, Red.)

Op goed geluk

We hebben geen gelegenheid meer om in dit blad nog iets te vertellen, over de feestavond van KI-TNO en CL. Het blad is inmiddels al gedrukt. Op goed geluk (zo heet toevallig ook het stuk dat zal worden opgevoerd) zeggen we dus maar vast dat het weer een knalfeest was.

Jaargang inbinden

Wij herinneren U eraan, dat de jaargang van ons blad kan worden ingebonden à f 3,50 per exemplaar. Sluitingsdatum van deze aanbieding uiterlijk 30 november a.s.

PUZZELHOEKJE

Wij moeten helaas vaststellen, dat op de puzzels van het september- en oktobernummer minder inzendingen binnenkwamen dan wij gewend zijn te ontvangen. Wellicht heeft de A-griep hier een woordje meegesproken, maar het is natuurlijk ook mogelijk dat de keuze van de puzzels niet al te gelukkig is geweest. Een van de trouwe inzenders schreef: Ik vind dat type puzzel, waarbij zich, door maar veel tijd er aan te besteden, het aantal oplossingen (en daarmee de punten) praktisch onbeperkt laat opvoeren, niet aardig. De laatste opgave was wéér van die soort. Ik wilde daarom eerst maar niet meedoen, want ik heb niet onbeperkt tijd beschikbaar. Om mijn goede wil te tonen toch nog een inzending. Moeilijk zou het niet geweest zijn, alleen maar tijdrovend, een groter stuk aaneen te rijgen.

Voor deze opmerking zijn wij erkentelijk en wij zullen dus trachten dit genre puzzels te vermijden.

Evengoed hebben wij veel plezier gehad over de inzendingen die op onze laatste puzzel binnenkwamen. Wat denkt U hiervan: Tenminste negen of tien naakte, oude tandeloze negers ontwaakten, toen, na opwindende taferelen nieuwe onzichtbare troepen neushoorns, olifanten, tapirs, nijlpaarden, ossen, tijgers, neusbieren of trekmiere, niets ontziend, tijdelijk naar onafzienbare, totaal nog ongerepte toendras noordelijk optrokken, teneinde naar oeroude traditie, naar olienootjes, talingen, nonnetjes of troepjes noodlijdende ooievaars te neuzen om tenslotte noordoostelijk over troosteloze nieuwe ontginningen trekkend, nog ongeveer twintig naderende oerwoudbewoners te nopen omwegen te nemen over toevallig nooit ontdekte, tijdens najaarsregens overstromde tamelijk naargeestige omstreken. Om nachtmerris van te krijgen!

Een heel aardige slagzin ontvingen wij uit Waalwijk n.l.: Technisch nieuw of theoretisch niet onderzocht tob nergens over, TNO toets namens opdrachtgevers technisch nieuwe objecten!

Wij hebben ditmaal een bijzonder gelukkige prijswinnares, n.l. mevrouw E. Wiegel-Ruys, die naast de prijs in de directe klasse, tevens aan de top van de ladder kwam en dus ook de ladderprijs ontvangt. Proficiat! Hierbij mag

wel even worden vastgesteld, dat mevrouw Wiegel sedert de oprichting van ons blad slechts éénmaal een puzzel heeft overgeslagen.

De ladder ziet er nu als volgt uit:

1. E. Ruys	1630
2. H. E. v. d. Veen	1549
3. C. Lieve	1245
4. Dr. L. H. M. v. Stekelenburg	1225
5. A. Vos	889
6. H. Feld	801
7. C. Horch	784
8. J. v. Weperen	479
9. Prof. Ir. D. Dresden	477
10. G. Prins	419

Puzzel nr. 16

Bij het ter perse gaan van deze kopij was de kunstmaan nog aan het draaien. Uw puzzelredactie is er van overtuigd dat het namaakmaantje op 895 km hoogte een baan om de aarde beschrijft. Dat blijkt n.l. uit de volgende puzzel.

```

      K U N S T
      M A A N
      . K M . B
      . . . . A
      . . . . A
      . . . . N
      -----
      8 9 5 . . . .
  
```

Probeert U nu de code van het gepiep eens op te lossen. Gelijke letters stellen gelijke cijfers voor, verschillende letters ook verschillende cijfers. Op ieder puntje moet een cijfer komen. Denkt U er aan dat één van de letters mogelijk een nul kan voorstellen, maar een getal, dus ook een tussenprodukt, nooit met een nul kan beginnen. Tenslotte is 'KUNST' deelbaar door drie. Een getal is deelbaar door drie als de som der cijfers deelbaar is door drie.

Met minder gegevens is het reeds mogelijk de enige oplossing te vinden, maar we willen het niet te moeilijk maken. Goede oplossingen worden beloond met 100 punten.

Oplossingen dienen binnen 14 dagen in het bezit van de redactie te zijn.